

Bij het overlijden van Bert de Heiden
Herinnering aan een koster met passie en liefde
Afscheid: Crematorium Waalstede, Staddijk 130, Nijmegen: 16 juli 2021

Ik ben Simon Veenman. Ik heb Bert vanaf 1993 vooral gekend als lid van het Andreaskoor, maar ook als bestuurslid. Tien jaar lang was hij als koster werkzaam in de H. Andreasparochie te Weurt, na de fusie in 2015 opgegaan de parochie Johannes XXIII te Beuningen.

Toen Joop Reurs eind 1992 in Weurt benoemd werd als pastoor vond hij het niet leuk dat er meteen een vacature was voor de functie van koster. Na maandenlang zoeken kreeg hij steeds te horen: 'nee, sorry dat is niks voor mij'. En toen kwam hij in contact met Bert de Heiden. Een geschenk uit de hemel noemde hij dat. Bert zei meteen ja en voelde zich vanaf die eerste dag thuis in onze Andreaskerk, die hij steeds de 'basiliek van Weurt' noemde.

Joop Reurs als pastoor heeft nooit onder stoelen en kerkbanken gestoken dat hij ontzettend geboft heeft met Bert, een koster in hart en nieren, die plichtsgetrouw zijn werk deed en zelfs méér dan dat. Als voorganger in de vieringen hoefde hij zich met veel dingen niet meer te bemoeien.

Want Bert was een volledig bevoegd koster die in 1958 in Leiden zijn diploma had behaald, een diploma waar hij trots op was. Als koster was hij belast met de dagelijkse zorg voor het kerkgebouw (verlichting, verwarming, kaarsen, kerkklokken, onderhoud), de aankleding van de priester (met albe en kazuifel) en het klaarzetten van de voorwerpen voor de liturgische eredienst, zoals de kelk of monstrans, water en wijn, de ciborie met de hosties voor de communie, e.d.).

Tien jaar lang heeft hij dat nauwgezet gedaan, van 1993 tot 2003, élke zondagmorgen en één keer per maand op zaterdagavond. Maar daarbij kwamen ook nog de kerkelijke uitvaarten, die er in die tijd veel meer waren dan nu. Deze kwamen altijd onverwacht en door de week. Maar Bert regelde alles: met de uitvaartonderneming, het zangkoor en de wensen van de familie van de overledenen.

Bijzondere zorg kreeg ook de kerk als gebouw. Voordat Bert als koster kwam, was het volgens Joop Reurs gebruikelijk dat mensen bij eerste communievieringen of jubilea spijkers in de pilaren, in het hoogaltaar of in de banken sloegen voor allerlei versieringen. Vaak lieten ze daarna hun spullen achter in de sacristie, bloemenhok of de kerk. Bij Bert was dat afgelopen, want hij had zorg voor zijn kerk.

Niets was hem te veel: optreden als acoliet, alles klaarzetten, alles opruimen, de geluidsinstallatie onderhouden, schoonmaken, verven, het plafond in de sacristie vernieuwen, zorgen voor kasten in de pastorie om de oude kazuifels op te bergen (kazuifels die bij de uitslaande brand in de pastorie in 2005 jammer genoeg verloren gingen).

Om een reis naar Rome te bekostigen hebben Joop Reurs en Bert met de scouting nog eens oud papier opgehaald. Een elftal, waaronder Joop, Bert en Anneke, ging naar Rome. Een foto hiervan heeft jarenlang in de sacristie gehangen.

Na zijn afscheid als koster juni 2003 werd de vacature voor koster opnieuw ingevuld. Omdat men niet geschoold was, opperde Bert na enige tijd dat hij bereid was om af en toe in te vallen en om deze nieuwelingen te begeleiden. En nu kom ik op een pijnlijk en beschamend punt: Men was niet bereid dit aanbod te accepteren onder het motto 'weg is weg'. Onder leiding van de vicaris-generaal van het bisdom (een soort onder-bisschop, die na het vertrek van Joop Reurs benoemd was als waarnemend-pastoor), werd een verzoeningspoging ondernomen. Helaas, zonder succes. Men was niet voor rede vatbaar. Dit tot grote teleurstelling en verdriet van Bert en parochiebestuur. Dit leidde er toe dat Bert en Anneke na verloop van tijd zondags naar de Oecumenische vieringen in de Stefanuskerk gingen. Bert overkwam hetzelfde als Jezus: hij werd in de eigen woonplaats door sommigen niet gewaardeerd.

Elke vrijdag kwam Bert in Weurt om bij fruitbedrijf Gerard Peters appels, aardbeien of kersen te halen. Daarna kwam hij naar de pastorie waar we om 10 uur op hem wachtte: de gastvrouw, een tweetal parochianen en ik. Het waren gezellige samenkomsten. Na afloop ging Bert soms nog bezoek bij enkele inwoners in Weurt. Toen zijn gezondheid achteruitging en hij niet meer per fiets naar Weurt kon, nam zijn komst af en nu tijdens de corona is hier niets meer van over.

Soms waren er dingen in de kerk veranderd. Bijvoorbeeld: Toen het NEBO-klooster in Nijmegen sloot, kwam het beeld van Gerardus van Majella naar Weurt. Bert wilde deze aanwinst graag zien, maar ook steeds hoe de kerk erbij stond na zijn vertrek. Dat hij een koster in hart en nieren was bleek uit drie korte voorbeelden. Hij merkte meteen na binnenkomst op dat de canonborden op het hoofdaltaar niet in de goede volgorde stonden (wat links stond moest rechts staan en andersom), de godslamp brandde niet (men was vergeten de olie bij te vullen) en de microfoon stond niet goed, waardoor het geluid in de kerk niet optimaal was: de standaard diende op de rode punaise in het vloerkleed van het priesterkoor te staan). Ook in andere kerken zag hij meteen wat er niet goed was.

Hij voerde ook een vernieuwing voor ons Andreaskoor door. Voor zijn komst gingen we altijd ter communie via een moeilijke wenteltrap. Iedereen om de beurt de wenteltrap af naar het priesterkoor en daarna weer de wenteltrap op naar het zangkoor. Dit kostte nogal wat tijd, want het koor was toen groter dan nu. Bert had de oplossing: hij bracht zelf de communie naar boven en deelde die aan ons uit. Nu hij er niet meer is, gaat één van ons koor de communie ophalen voordat de mis begint en brengt de kelk terug na afloop van de mis.

Na 10 jaar nam Bert in juni afscheid, een maand later pastoor Joop Reurs voor een sabbatsverlof in Engeland. Beide kwamen bijna gelijk en gingen – met één maand verschil - gelijk weer weg. Als je bij Bert op bezoek ging, kwam hij altijd met verhalen en foto's uit deze periode. Hij raakte er niet over uitgepraat.

Ik sluit af met de dankwoorden die pastoor Joop Reurs schreef bij het afscheid van Bert als koster in het parochieblad van de H. Andreasparochie:

'Na bijna 10 jaar stopt Bert met het kostersambt. Het is iets dat hij met veel liefde en zorg heeft gedaan, en dat allemaal als vrijwilliger – gratis en voor niks – samen met Anneke die voor de kerkwas zorgde en voor de koffie als gastvrouw en nog veel meer.

Woorden schieten te kort om deze twee te bedanken. We zullen nooit vergeten wat zij voor onze geloofsgemeenschap hier in Weurt hebben gedaan en betekend'.

Kortom: Bert was een koster met passie en liefde (woorden van Anneke). Hij was een diep gelovig mens en na zijn Heer op aarde te hebben gediend, is hij nu geborgen en in dienst van de Heer van dit leven. Moge hij rusten in vrede.